□ Spelmansförbundets ordförande: Klas Gustafsson, som i 17 år gick och grunnade över tanken på att förena åtminstone 100 spelmän i ett enda förbund, och Ann-Mari Häggman, som i dag är ordförande för över 650 spelmän, och dessutom god vän med de allra flesta av dem.

SPELMÄN —

Från sid 1

De flesta av de inemot trettio spelmanslagen anlände redan på fredagen, då köpingen bjöd på kaffe alltefter som de mer eller mindre långväga gästerna droppade in (en av de bästa investeringar köpingen gjort, konstaterade Börje Lång senare). På lördagen var det sedan meningen att det skulle "buskspelas" lite här och där, och åtminstone på torget, men det torkade in p g a regnet. Lite musik blev det i alla fall, i synnerhet som man besökte sjukhus, Kårkulla och åldringshem i Pargas och Åbo, och mera musik blev det till lördagskvällen. Då var det ju dags för de stora inomhusevenemangen i Brandkårs- och Föreningshusen.

Börje L å n g ledde spelningen i Brankis medan Göran Grönroos var konferencier i Föreningshuset. På båda ställena tinade stämningen upp så småningom för att övergå till rena uppsluppenheten då det blev dans efter det att spelmanslagen ett i taget hade uppträtt.

★ Civilisationen välte

Men det här ska inte fattas så att stämningen blev gemytlig först då dansen började; det var nog så trevligt också när spelmanslagen uppträdde. Rediga knyckar överlag, för att låna Börje Långs uttryck, och det var inte många som kunde låta bli att vippa på tårna i takt med musiken.

Ytterligare stämning blev det ju av att spelimännen från Houtskär tog i så att ett bord på cafésidan välte, och av att Malmabygdens folkdanslag svängde om i en slängpolska så att "civilisationen" d v s mikrofonen, höll på att ta ett skutt över scenkanten.

Av repertoaren kan nämnas Emigrantvals från Kvarken, uppförd av Vasa spelmanslag, Brännvinspolska framförd av Oravais spelmanslag (enligt spelmännen själva från den tiden då man laga' de' själv), brudmarscher från de mest olika hörn av Svensk-Finland, schottisar och valser, den ena klämmigare än den andra.

Det här bara som smakprov; det är sannerligen inte lätt att ge en föreställning om den finess och bravur med vilken låtarna framfördes! För att inte tala om att alla framfördes med en god portion gott humör — men så hörde man ju också ofta spelmännen säga till varandra, att si, inte finns det nåt bättre än att vara på spelmansstämma, och "undra på att man mår bra då man får spela".

□ Åke Grandell, speaker på söndagens stora lagspelning, tillsammans med Amerika-emigranten Arvid Backlund, den mest långväga gästen på spelmansstämman som, Qvintarna förberett sedan i vintras

★ 1200-tals fagott

Men det var inte bara spelmänne som trivdes; folkdansarna gjorde det också. Det förut nämnda Malmabygdens folkdanslag från Sverige tyckte, att det här var då en trevlig tillställning, och deras danser uppskattades också av publiken. Av andra utländska gäster kan nämnas Bernt N i e l s e n och Mikael T o m s o n från Köpenhamn; de spelade klarinett och fagott. Fagotten är ett instrument som började användas redan på 1200-talet inom dansk folkmusik och som man pietetsfullt hållit kvar inom folkmusiken.

Överhuvudtaget verkar det som om danskarna vore ett mycket pietetsfullt folk när det gäller folkmusik beträffar — Mikael *Tomson* berättar att man har över 900 danska folkdanser och över 1 500 spelmansmelodier upptecknade.

— Sorgligt nog får Danske Folkedansarne (dit också spelmännen hör) inget statsunderstöd, vilket skulle behövas, isynnerhet som intresset för folkmusik är i stigande. Det börjar bli en modefluga i Danmark att vara intresserad av folkmusik — och själv försöker jag bli professionell folkmusiker, jag går i musikkonservatoriet i Köpenhamn...

Mikael och Bernt uppträdde på söndagens storspelning. De spelade några gamla kontradansmelodier (en kvarleva från den tiden engelsmännen seglade på Jylland), skotska melodier samt kvadriljer från tiden 1750—1825.

En annan utländsk gäst var cowboyklädde Amerika-emigranten Arvid Backlund, som spelade bl a en låt från Klippiga bergen.

★ Storspelning

Utom Mikael, Bernt och Arvid uppträdde alla spelmanslag på söndagens storspelning, som inleddes minst sagt imponerande. Alla spelmän förenade sig nämligen då i Pargas brudmarsch med prof John Rosas som dirigent, och strax därpå klämde man i med Korpovalsen. Före det hann dock Qvintarnas ledare sockenrådet Karl J a n s s o n säga några välkomstord (det var Pargas spelmanslag Qvintarna som stod värd för den här stämman).

— Då det så ofta uppstår slitningar mellan landskap, ja t o m mellan byar och enskilda, är det så mycket mera värdefullt att vi i musikens tecken tycks kunna samlas, tyckte han.

— Att kunna enas i såna här frågor kan säkert vara till nytta för hela Svenskfinland, påpekade Kalle Jansson helt riktigt.

□ Hjalmar Krokfors hade Spelmansförbundets fjärde spelmansstämma till ära diktat en festdikt.

★ Elva verser

Efter inledande takter och välkomsttal var det dags för stämmans festdikt, som dagen till ära hade satts ihop av författaren Hjalmar K r o k f o r s. Hela äran ville han dock inte ta åt sig.

— Hustru Viola har stått för tre av de elva verserna; förlåt att den är så lång, men det ska gå på sju minuter, det har jag lovat...

Och visst gick det på sju minuter — och elfte versen slutade med raderna "...sjunger högt från strand till strand / våra tusen strängar".

Efter festdikten var det dags för de utländska spelmanslagen att uppträda — de norska gästerna uteblev dock — och efter det kom nånting som kallades Kvinnoårslaget. Det var Brunskärs-Maja själv som högst egenhändigt hade komponerat ett par låtar Kvinnoåret till ära. Också Aspö-Erik spelade senare.

Nya lag presenterades också på denna spelmansstämma — fem stycken var de alltsomallt, enda åboländska Pargas folkdanslag som uppförde den ena dansen krångligare och vackrare än den andra.

★ Blomsteräng eller rabatt?

Finlands svenska spelmansförbunds ordförande, Ann-Mari H ä g g m a n höll festtalet, där hon bl a citerade skalder som uttalat sig om folkmusiken. Både Runeberg, Mörne och — naturligtvis — Otto Andersson har gjort det. Otto lär ha sagt: "Varje spelman trodde sig vara den styvaste" — nånting av denhär självmedvetheten borde vi ha också i dag, tyckte Ann-Mari.

Hon kommenterade också planerna som på vissa håll framförts om att Spelmansförbundet borde organiseras bättre. — En vildvuxen blomsteräng, eller den levande musiktradtionen som den nu är, synes mig mera tilltalande än en välansad rabatt, menade hon.

Förbundets förra (och första) ordförande Klas G u s t a f s s o n kommenterade folkmusiktraditionen helt informellt: Så länge ett mänskohjärta klappar finns det folkmusik! —

★ Opp o damba!

Till slut, efter pausen, var det dags för finalen. De olika spelmanslagen uppträdde — Vörå spelmanslag hade nästan de klämmigaste låtarna — och till slut förenade sig först alla dragspelare i Trolleboschottisen, och till slut spelade alla spelmän Opp o damba.

Det var en mäktig upplevelse att höra trehundra spelmän klämma i med den!

Monica

Pargas klingade av spelmansmusik

Pargas klingade skönt av spelmansmusik i veckoskiftet. I växlande kombinationer hördes fiolen i hundratal men också dragspel, gitarrer och en och annan blåsare. Efter lördagens övningar och spridda säruppträdanden samt "lagspelningen" på kvällen kulminerade spelmansstämman i söndagens kyrkspel, festtåg och "storspelning".

De ensembler, som framträdde i kyrkan, fick stöda sig på en utomordentlig akustik, och klangen blev också ofta nog särdeles njutbar. Å andra sidan föreföll spelmännens respekt för kyrkorummet att dämpa rytmglädjen i onödigt hög grad. Det här gäller främst den förträffliga Lappfjärdsensemblen, som hade valt direkt uddlös repertoar. Musiken var välövad och klingande bra, men Vasa-spelmännen brudmarsch gick fram på ett annat sätt tack vare en go början till rytmiskt sting.

Storspelningens musikgiv va sprudlande rik och både mel diskt och klangmässigt on växlande. Sportplansakustike var bättre än väntat så a också ensembler med a språkslösare numerär kun göra sig hörda.

Inledningsvis var hörbarh ten speciellt god, då samtli spelmän under ledning av Jol Rosas framförde ett par åb ländska melodier (i dirigente arrangemang?). Här var d både djup och tyngd över m siken, det var en stark inle ning. För övrigt är det vark möjligt eller ens ändamåls ligt att detaljkommentera p grammet. Det var finlan svenskt för hela slanten m sting och gemyt i polska c schottis och polka och v o s v. Överlag var den t niska nivån nästan häpna väckande hög. Vissa grup spelade direkt artistiskt, in ska nämnas och ingen gl mas. Möjligen skall ett und slag göras för "Kvinnoårslag en effektfull improvisation ter Brunskärs-Majas idé.

Förresten kan väl också gästande grupperna nämna artighetens intresse åtmi ne. Riskun Pelimannit Sydösterbotten spelade

□ Börje Lång, som d Bert Persson. Berts Hälsingland hette de om det ryktet!